

Nr 482

Av herr Rimås m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 90, med förslag till ny tulltaxa, m. m.

Vid bedömningen av trädgårdsnäringsens problem måste utgångspunkten enligt vår uppfattning vara den, att den svenska trädgårdsodlingen skall ha sin givna plats i vårt lands näringsliv och livsmedelsförsörjning. I händelse av att landet skulle avspärras från import, spelar den svenska odlingen för livsmedelsförsörjningen en icke oväsentlig roll. Rollen förstärks genom att blomsterodlare i ett sådant läge mycket snabbt kan övergå till produktion av grönsaker o. d.

Den svenska trädgårdsnäringsen har i likhet med jordbruket — men i olikhet mot flertalet andra näringsgrenar — att räkna med en klimatologisk faktor. Denna kommer att kvarstå hur mycket arbetet än rationaliseras och moderniseras. Det svenska klimatet utgör och kommer att utgöra den svenska trädgårdsodlingens största handikap, då det gäller att konkurrera med producenter i länder, som har ett för trädgårdsnäringsen gynnsammare klimat. Den svenska näringen har knappast heller större möjligheter att vinna avsättning för sina produkter utanför hemmamarknaden. Härav framgår, att näringen har att brottas med speciella problem.

Kungl. Maj:ts proposition nr 90/1958 bekräftar, att ett skydd för näringen är önskvärt. I propositionen föreslås ett tullskydd »under den tid då inhemsk produktion förekommer».

Det synes oss emellertid otillfredsställande att propositionen förordar ett system med enbart viktullar även för framtiden beträffande trädgårdsprodukter. För andra näringsgrenar har systemet med värdetullar i största möjliga utsträckning ansetts vara att föredra, och propositionen förordar därför att tullarna till övervägande delen skall utgöras av värdetullar. Ett fasthållande vid viktullar för trädgårdsprodukter medför i tider med penningvärdeförsämring ett försämrat tullskydd. Tullskyddets utveckling för trädgårdsprodukterna belyses i propositionen (sid. 255) genom uppgifter om skyddets storlek, mätt i procent av de importerade varornas värde, den s. k. importincidensen. Även om — som i propositionen anföres — importincidensen inte utgör ett helt tillförlitligt mått på tullnivån, kan den emellertid användas för att belysa utvecklingen av tullskyddet. Av sammanställningen framgår, att importincidenserna för trädgårdsprodukterna

sjunkit under efterkrigstiden, då penningvärdet också sjunkit. Incidenserna utgjorde i medeltal 21,8 % år 1952, 19,0 % år 1953, 19,4 % år 1954, 19,9 % år 1955 och 18,4 % år 1956. För avskurna blommor har nedgången varit från 45,2 % år 1952 till 32,9 % år 1956, för köksväxter och rötter från 26,4 % år 1952 till 21,9 % år 1956. Beräkningarna är gjorda för den tid av året, då den högsta tullsatsen har gällt. Den sjunkande tendensen står i kontrast till all tullbelagd import till landet. För totalimporten visar incidenserna en stegring från 8,0 % år 1952 till 9,5 % år 1956. Det genomsnittliga gränsskydd som jordbruket f. n. åtnjuter är c:a 30 procent.

Ovanstående uppgifter ger anledning till en omprövning av tullskyddet för trädgårdsnäringen. Frågan om en övergång från viktullar till värdeullar gör sig alltmer gällande.

Från odlarhåll har man emellertid ansett det mest angeläget att bibehålla systemet med viktullar, då tullskyddet i allmänhet behövs bäst, då priserna på trädgårdsprodukterna är lägst. Samtidigt har man emellertid gett uttryck för nackdelen av systemet med viktullar i tider med penningvärdeförsämring. En huvudanledning till att odlarna hittills föredragit viktullar torde vara, att realisationsutbud av trädgårdsprodukter förekommer på världsmarknaden. Även om sådana utbud förekommer inom andra näringar än trädgårdsnäringen, blir återverkningarna annorlunda och svårare för trädgårdsnäringen. Trädgårdsprodukterna är en utpräglad färskvarugrupp, och lagringsmöjligheterna har hittills visat sig vara praktiskt taget obefintliga. Följden blir att stora varupartier avsätts på den svenska marknaden till priser, som ofta ligger under produktionskostnaden i ursprungslandet. I sådana importsituationer kan inte de svenska odlarna — i motsats till t. ex. industrien — upphöra att producera eller lagra i avvaktan på normalare förhållanden på marknaden.

Med nämnda svårigheter för ögonen torde därför enligt vår mening frågan om trädgårdsnäringens gränsskydd bäst kunna lösas genom att man tar ett helt nytt grepp på trädgårdsnäringens tullfråga. En väg, vars framkomlighet härvid borde prövas av en utredning, är införandet av värdeullar, kombinerade med fasta bottentullar, som baseras på viktullssystemet. En annan möjlig väg att nå en tillfredsställande lösning kan utgöras av en övergång till rörliga importavgifter för trädgårdsprodukterna helt eller delvis. Även här skulle en kombination med ett bottentullskydd kunna övervägas. Också detta liksom andra förslag till lösningar av här ifrågasvarande problem bör undersökas. Det förslag som utredningen finner mest lämpligt bör därefter underställas riksdagens prövning.

Då statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i riksdagen nyligen meddelat att han inom kort kommer att begära Kungl. Maj:ts tillstånd att tillsätta en utredning om trädgårdsnäringen i enlighet med vad riksdagen beslutat, synes det oss lämpligt, att utredningen även ges i uppdrag att

pröva de utredningsförslag som här framställts. Detta kan ske genom tilläggsdirektiv, om de ursprungliga direktiven inte innehåller utredningsuppdrag av här ifrågasatt slag.

I avvaktan på att ovan föreslagna utredning om en omläggning av trädgårdsnäringens gränsskydd slutförts och att dess arbete lett till åsyftat resultat, föreslår vi att vissa justeringar i tullsatserna i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag göres.

I kapitel 6 av tulltaxan föreslår Kungl. Maj:t under 06.03 A,2,a en sänkning av nuvarande tull under tiden 1/3—30/11 från 10 kr. per kg till 7:50 kr. per kg. Tullen avser avskurna blommor (nejlikor, rosor o. s. v.) med undantag för ljung och mimosa. Den kraftiga stegring av importen av avskurna blommor som skett under senare år — enligt uppgifter från Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund från 107 ton till ett värde av 1,7 milj. kr. år 1949 till 604 ton till ett värde av 16 milj. kr. år 1955 — torde bekräfta att tullen i fråga inte kan betecknas som hög. Den av Kungl. Maj:t föreslagna sänkningen skulle emellertid kunna medföra svåra konsekvenser för de svenska odlarna. Vi föreslår därför i likhet med lantbruksstyrelsen att det nuvarande tullskyddet 10 kr. per kg bibehålles tills vidare för tiden 1/3—30/11. I övrigt ansluter vi oss till vad Kungl. Maj:t föreslagit under 06.03.

Under 06.04 upptages i Kungl. Maj:ts förslag adiantum och asparagus och föreslås tullbelagda med 7:50 kr. per kg under tiden 1/3—30/11. Då dessa växter (s. k. »grönt») används som fyllnad i buketter med avskurna blommor, föreslår vi att tullen följer den av oss föreslagna tullen för avskurna blommor, d. v. s. sättes till 10 kr. per kg.

Tulltaxenummer 06.01 omfattar förutom lökar samt stam- och rotknölar även lökblommor. Kungl. Maj:t föreslår här en tull utgörande 2:50 kr. per kg för lökar m. m., som är försedda med knoppar eller blommor. Tulltaxekommittén förordade en tullsats av 0,50 kr. per kg. Kungl. Maj:t motiverar en höjning över tulltaxekommitténs förslag med att den förhindrar ett kringgående av tullen på avskurna blommor. Med hänsyn till växternas relativt sett högre vikt, då de är försedda med lökar, bör tullen enligt Kungl. Maj:t vara lägre än för avskurna blommor. Om en växt är försedd med lök är dess vikt otvivelaktigt högre än om löken vore bortskuren. Lökens vikt är emellertid relativt liten på grund av att den under transporten oftast har torkat och skrumpnat. Lökblommor transporteras med vidsittande lök eller rötter för att växterna skall nå en bättre hållbarhet. Dessa varor bör därför enligt vår mening jämföras med avskurna blommor i tullhänseende. Vi föreslår därför att tullen på lök- eller knölförsedda blommor sättes till 10 kr. per kg under tiden 1/3—30/11 och 5 kr. per kg under tiden 1/12—29/2.

I anledning av vad som inledningsvis anförts i denna motion angående trädgårdsnäringens speciella problem, dess betydelse i händelse av en av-

spärrning, och att det nuvarande systemet med vikttullar är otillfredsställande i tider med penningvärdeförsämring föreslås här att gränsskyddet för gurkor och tomater uppjusteras något utöver Kungl. Maj:ts förslag. Vi föreslår att tullen på slanggurkor under tiden 16/3—30/6 fastställs till 0:60 kr. per kg och under tiden 1/7—30/9 till 0:50 kr. per kg. Beträffande tomater föreslår vi att tullen fastställs till 0:60 kr. per kg under tiden 1/5—31/7 och till 0:50 kr. per kg under tiden 1/8—30/11.

Både gurkor och bönor, som skördas för inläggning, kräver manuell arbetskraft medförande höga arbetskostnader. Även inläggningen måste ske manuellt. De höga kostnaderna gör sig särskilt starkt gällande, om förpackningarna är små. I propositionen föreslås emellertid en kraftig tullsänkning från 0:75 kr. till 0:25 kr. per kg för gurkor och bönor i förpackningar under fem kg. Den föreslagna sänkningen innebär stor risk för fortbeståndet av här ifrågasvarande odling och industriella produktion. Vi föreslår därför att den nuvarande tullen på 0:75 kr. per kg bibehålles för gurkor och bönor i förpackningar under fem kg.

Med stöd av vad som anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att frågan om en omläggning av gränsskyddet för trädgårdsnäringen i enlighet med vad som i motionen anförts, utreds,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 90/1958 fastställer tullen på lökar med blommor eller blomknoppar men utan jord (nr 06.01 A) till 1 000 kr. per 100 kg under tiden 1/3—30/11 och till 500 kr. per 100 kg under tiden 1/12—29/2,

att tullen på friska, avskurna blommor (06.03 A, 2,a) bibehålles vid nuvarande 1 000 kr. per 100 kg under tiden 1/3—30/11,

att tullen på adiantum och asparagus (06.04 A, 1) fastställs till 1 000 kr. per 100 kg under tiden 1/3—30/11,

att tullen på slanggurkor (07.01, B, 1) fastställs till 60 kr. per 100 kg under tiden 16/3—30/6 och till 50 kr. per 100 kg under tiden 1/7—30/9,

att tullen på tomater (07.01, G) fastställs till 60 kr. per 100 kg under tiden 1/5—31/7 och till 50 kr. per 100 kg under tiden 1/8—30/11 och

att tullen på gurkor och bönor, vilka faller under tulltaxenummer 20.01 och 20.02, fastställs till 75 kr. per 100 kg

om importen utgöres av förpackningar understigande 5 kg per enhet.

Stockholm den 9 april 1958

Sigvard Rimås

Arvid Nilsson
i Lönsboda

Hj. Åhman

Eric Nelander

Axel Gustafsson
i Borås

Johan Ahlsten

Mac P. Hamrin
i Kalmar

Henning Carlsson
i Huskvarna

Karl Kilsmo

Harry Carlsson

Christer Olofson

Sven Antby

Per A. Johnsson
i Kastanjegården